

indgående behandlet i Arne Jensens kapitel (IV) „Anvendelsen af indeks i bedriften“.

Arne Jensens afhandling er et overmåde interessant bidrag til belysning af spørgsmålet om kvalitetsændringer.

Når udgifterne ændres, skelner Arne Jensen mellem følgende ændringer:

- 1) Indifferente ændringer.
- 2) Korrigerbare ændringer:
 - Differente.
 - Effektkorrigering.
- 3) Ikke korrigerbare ændringer.

Ved indifferente ændringer forstår Arne Jensen, hvad foran er kaldt sand prisændring. Ved korrigerbare differente ændringer tænkes på målelige ændringer fremkaldt ved kvalitetsforskydninger. Prisændringer kan da måles ved følgende formel:

$$P_{t:o} = \frac{A_t^2}{A_o^1} \cdot \frac{1}{g_t}$$

hvor g_t udtrykker ændring i kvalitet. Yderligere nævner Arne Jensen det tilfælde hvor der både er sket prisændringer samt kvalitetsændringer. Forudsat at kvalitetsændringen kan måles, kan man få delt udgiftsændringen op i prisændring og kvalitetsændring. Problemerne omkring kvalitetsændringer i forbindelse med engrosprisindekset er bl. a. blevet drøftet på 11. møde i Statistical Commission i UN i maj i år. Arne Jensens afhandling ville – hvis den havde foreligget på engelsk – have været et nyttigt supplement til diskussionen.

Medens de hidtil omtalte kapitler væsentlig har drejet sig om indeksteori og praktisk anvendelse heraf har H. Cl. Nybølle skrevet en teoretisk statistisk betonet artikel „Prisniveauet som statistisk variabel“¹⁾, som går ind i dette kompendium som kapitel V. Her slår Nybølle til lyd for, at det ikke er nok at se på

de gennemsnitlige prisændringer i detailpristallet; man må – og det gælder også for de enkelte varer – undersøge, hvorledes prisændringerne fordeler sig. Han fremhæver, at prisbevægelserne for de enkelte varer ikke er parallelle, hvorfor det er nødvendigt at belyse ændringerne ikke ved gennemsnit, men ved fordelingsfunktioner. Han diskuterer, i hvilket omfang man under forskellige forudsætninger får fordelingsfunktioner, der nærmer sig normal fordeling. For smør har han undersøgt prisændringer fra januar 1940 til januar 1941 i 83 danske provinsbyer og kommer til, at hvis han tager log. til prisændringerne fås bedre overensstemmelse med den normale fordeling end hvis han ser på selve prisændringerne. Helt bortset fra den bedste teknik til måling af prisændringer er Nybølles artikel betydningsfuld, fordi han så stærkt har understreget den værdi, det må tillægges, at man undersøger frekvensfordelingerne for prisændringer.

Som afslutning på kompendiet har Ølgaard skrevet om „Træk af Indexteoriens Historie“. Der synes ingen særlig grund til at omtale dette kapitel.

Skulle man ønske noget efter at have gennemlæst kompendiet, måtte det være, at en enkelt af de danske forfattere en gang fik tid til at skrive en gennemarbejdet bog om indeksproblemer. Den ville være nyttig.

Kjeld Bjerke.

Thomas F. Dernburg and Duncan M. McDougall: „**Macro-Economics**“. The Measurement, Analysis, and Control of Aggregate Economic Activity. – McGraw-Hill 1960, 267 s.

De fleste lærebøger i nationaløkonomi omfatter både mikro- og makro-økonomiske tankegange, og en sådan kombination er utvivlsomt også nødvendig, hvis man ønsker at opnå en virkelig forståelse af den økonomiske sammenhæng. Det udelukker imidlertid ikke, at man kan have

¹⁾ Optryk af artikel i festskrift til professor, dr. phil. J. F. Steffensen. København 1943.

indgående behandlet i Arne Jensens kapitel (IV) „Anvendelsen af indeks i bedriften“.

Arne Jensens afhandling er et overmåde interessant bidrag til belysning af spørgsmålet om kvalitetsændringer.

Når udgifterne ændres, skelner Arne Jensen mellem følgende ændringer:

- 1) Indifferente ændringer.
- 2) Korrigerbare ændringer:
Differente.
Effektkorrigering.
- 3) Ikke korrigerbare ændringer.

Ved indifferente ændringer forstår Arne Jensen, hvad foran er kaldt sand prisændring. Ved korrigerbare differente ændringer tænkes på målelige ændringer fremkaldt ved kvalitetsforskydninger. Prisændringer kan da måles ved følgende formel:

$$P_{t:o} = \frac{A_t^2}{A_o^1} \cdot \frac{1}{g_t}$$

hvor g_t udtrykker ændring i kvalitet. Yderligere nævner Arne Jensen det tilfælde hvor der både er sket prisændringer samt kvalitetsændringer. Forudsat at kvalitetsændringen kan måles, kan man få delt udgiftsændringen op i prisændring og kvalitetsændring. Problemerne omkring kvalitetsændringer i forbindelse med engrosprisindekset er bl. a. blevet drøftet på 11. møde i Statistical Commission i UN i maj i år. Arne Jensens afhandling ville – hvis den havde foreligget på engelsk – have været et nyttigt supplement til diskussionen.

Medens de hidtil omtalte kapitler væsentlig har drejet sig om indeksteori og praktisk anvendelse heraf har H. Cl. Nybølle skrevet en teoretisk statistisk betonet artikel „Prisniveauet som statistisk variabel“¹⁾, som går ind i dette kompendium som kapitel V. Her slår Nybølle til lyd for, at det ikke er nok at se på

de gennemsnitlige prisændringer i detailpristallet; man må – og det gælder også for de enkelte varer – undersøge, hvorledes prisændringerne fordeler sig. Han fremhæver, at prisbevægelserne for de enkelte varer ikke er parallelle, hvorfor det er nødvendigt at belyse ændringerne ikke ved gennemsnit, men ved fordelingsfunktioner. Han diskuterer, i hvilket omfang man under forskellige forudsætninger får fordelingsfunktioner, der nærmer sig normal fordeling. For smør har han undersøgt prisændringer fra januar 1940 til januar 1941 i 83 danske provinsbyer og kommer til, at hvis han tager log. til prisændringerne fås bedre overensstemmelse med den normale fordeling end hvis han ser på selve prisændringerne. Helt bortset fra den bedste teknik til måling af prisændringer er Nybølles artikel betydningsfuld, fordi han så stærkt har understreget den værdi, det må tillægges, at man undersøger frekvensfordelingerne for prisændringer.

Som afslutning på kompendiet har Ølgaard skrevet om „Træk af Indexteoriens Historie“. Der synes ingen særlig grund til at omtale dette kapitel.

Skulle man ønske noget efter at have gennemlæst kompendiet, måtte det være, at en enkelt af de danske forfattere en gang fik tid til at skrive en gennemarbejdet bog om indeksproblemer. Den ville være nyttig.

Kjeld Bjerke.

Thomas F. Dernburg and Duncan M. McDougall: „**Macro-Economics**“. The Measurement, Analysis, and Control of Aggregate Economic Activity. – McGraw-Hill 1960, 267 s.

De fleste lærebøger i nationaløkonomi omfatter både mikro- og makro-økonomiske tankegange, og en sådan kombination er utvivlsomt også nødvendig, hvis man ønsker at opnå en virkelig forståelse af den økonomiske sammenhæng. Det udelukker imidlertid ikke, at man kan have

¹⁾ Optryk af artikel i festskrift til professor, dr. phil. J. F. Steffensen. København 1943.

udbytte af at læse en fremstilling som den her foreliggende, der alene holder sig til makro-økonomien. Bogen indeholder 4 hoveddele:

Første del behandler nationalregnskabet og problemer i forbindelse med målingen af den økonomiske aktivitet. Anden del behandler de faktorer, der bestemmer aktivitetens niveau. Tredie del drejer sig om vækst og svingninger i aktiviteten, og fjerde del omhandler visse problemer vedrørende kontrollen med den økonomiske aktivitet.

Anden del optager omtrent halvdelen af bogen. Her gennemgås forbrugsfunktionen og multiplikator-teorien med et fortræffeligt afsnit om finanspolitikens indflydelse samt investeringsfunktionen og likviditetsfunktionen og sammenspillet mellem disse funktioner i et ligevægts-system. Fremstillingen tager sit udgangspunkt i Keynes' teorier, men modereret under hensyntagen til såvel klassiske betragtninger som nyere fremstillinger.

Bogen udmærker sig ved at være af håndterlig størrelse i sammenligning med de fleste amerikanske lærebøger. Den er skrevet i et meget klart sprog med brug af diagrammer og symboler i et passende omfang, men uden at stille krav om videregående kendskab til matematik. Dens styrke er, at den giver læseren en klar oversigt over de vigtigste teorier vedrørende nationalindkomstens og aktivitetens størrelse og bevægelser. Dens svaghed hænger nøje sammen hermed: I kraft af at den på kort plads dækker så stort et felt, kan fremstillingen af de enkelte problemer ikke gå meget i dybden. Som supplement til bredere fremstillinger er bogen imidlertid værd at læse.

P. Nyboe Andersen.

Svend Aage Hansen: Pengevæsen og kredit 1813-1860. 245 sider.

Man må være direktionen for Fyens Stifts Kreditforening taknemlig for, at der i forbindelse med kreditforeningens

100-års jubilæum er blevet skabt en bog, der har haft til opgave at udrede de historiske og økonomiske forudsætninger for det danske kreditvæsens opståen og udvikling. Direktionens medlemmer har også vidst hvad de gjorde ved at anmode kontorchef i Det statistiske Departement, cand. polit. Svend Aage Hansen om at udarbejde bogen. Bogen viser sig nemlig at være et arbejde af en meget høj standard og særdeles velskrevet.

Bogen falder naturligt i to afsnit. Et mindre afsnit om udenlandske forbilleder og et større om det danske pengevæsen.

Når man er opmærksom på, hvor lidt der vides tilbage i tiden om makroøkonomiske størrelser som nationalindkomst, konsum og investering, er det tiltalende at se, hvorledes forfatteren kommer uden om disse vanskeligheder ved at hæfte sig ved fire hovedvækstfaktorer: befolkningsudviklingen og væksten i produktion af stenkul, råjern og bomuld. Han viser, hvorledes en moderat omend accellerende befolkningsforøgelse fra 1800 til 1860 ledsagedes af væsentlig stærkere stigninger i produktionen af de tre ovennævnte varer, således at det virkelig er berettiget at tale om fremskridtsår, som 1ste kapitel kaldes.

Forfatteren påviser, hvorledes jernbanenettets stærke udbygning i denne periode har bidraget til den stærke produktionsforøgelse, og forfatteren dokumenterer også, hvorledes dampkraftens stærke og stigende benyttelse indenfor skibsfarten førte til en næsten eksplosionsagtig forøgelse i verdenshandelen.

Hånd i hånd med denne materielle velstandsforøgelse fremhæves betydningen af den stærke groning der fandt sted indenfor de forskellige videnskabsgrene. Nedbringelsen af dødeligheden var jo en af videnskabens triumfer som førte til stigning i folketallet. Endelig medvirkede i slutningen af perioden guldfund til en yderligere akcentuering af fremskridtet.

Efter det anførte vil man forstå, at det